

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

659. Quid muneris sit Archidiaconi circa examen promovendorum ad beneficia, vel etiam ad Ordines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

CAPUT TERTIUM.

De Officio & Qualitatibus Archidiaconi.

Quaest. 659. Quid possit Archidiaconus, aut quid muneris sit illius circa examen promovendorum ad beneficia, vel etiam ad Ordines?

1. **R**espond. primò: Archidiaconus habens jus conferendi curata, non potest instituire examen per concursum, aut etiam proponere edicta. Paris. *de resignat. l. 8. q. 9. num. 99.* sic resolutum testans à S. Congreg. Sed neque debere illum huic examini intervenire cum Examinatoribus, sive non debere illum simul examinare nisi sit unus ex Examinatoribus. Fagn. *in c. ad haec. num. 25. Pignat. tom. 4. consult. 181. num. 17.* testantes sic expressè ad interrogacionem desuper factam respondiisse S. Congr. Concilii. Fallitur proinde Zerola, *dum p. 2. v. Archidiaconus dicitur*, per hoc, quòd Concilium Tridentinum statuerit, eligendos Examinatores in synodo diocesana, non excludi Archidiaconum, cui de jure communi & antiquo id competit; sed Examinatores illi electi intelligantur simul cum Archidiacono, cui de jure id competit cumulatìve. Fallitur, inquam, si id intelligat de examine in concursu ad parochiales, ut amplius patebit ex mox dicendis.

2. Respond. secundò: Clericos promovendos ad beneficia alia examinare de jure spectat ad Archidiaconum; sic enim expressè statuitur in *c. ad haec. de off. Archid.* ut nimirum qui beneficiis ecclesiasticis praeficiendi fuerint, à suo prius examinarentur Archidiacono, & per ipsum postmodum Episcopo praesententur. Neque hanc de jure antiquo competentem Archidiacono facultatem Concilium Trident. sustulit illi, ut expressè respondit S. Congreg. nisi quòd ad parochiales, quae conferendae sunt praevio examine per concursum. Fagn. & Pignat. *ll. cit.* His tamen non obstantibus, poterit quoque hoc examen seu potestas examinandi promovendos ad beneficia non parochialia competere aliis ex consuetudine, v. g. Episcopo aut ejus Vicario generali, intellige, privative ad Archidiaconum.

3. Respond. tertio: Clericos promovendos ad Ordines examinare, eosque ordinandos offerre Episcopo jure communi spectat ad Archidiaconum. *c. ad haec. c. ut nostrum. de off. Archid.* Fagn. *loc. cit.* Barbof. *jur. eccles. l. 1 c. 24. num. 22.* citans quamplurimos. Laym. *ad c. ut nostrum. Zerol. in pr. p. 2. v. Archid.* Pignat. *loc. cit. à num. 1.* ubi ex Quarant. *in sum. Bull. v. Ordo.* quòd officium Diaconi est, ordinandos primùm examinare, & inquirere an habeant sufficientem titulum, & postmodum illos praesentare Episcopo ordinanti; censerique ab AA. hoc munus examinandi promovendos ferè praecipuum inter officia Archidiaconi testatur Pignat. *loc. cit. num. 13. in fine.* Porro, dum examen illud in istum finem demandatur Archidiacono, ut quemadmodum debet (ut constat ex pontificali Romano *p. 1. tit. de ordinat.* ubi interroganti Episcopo à Diacono praesentante ordinandos; scis illos esse dignos? is respondet: quantum humana fragilitas nosce finit, scio & testificor esse dignos) possit testari Episcopo ordinanti de qualitate ordinandorum, patet super quibus illud institutum, nempe non tam super scientia (eruditionis enim ac literarum dijudicatio ab aliis quoque, puta Examinatoribus & Episcopo ipso facillè fieri potest) quam super titulo, aetate, & vel maxime super conversatione, moribus, integritate vitae, qua discussio à nullo melius fieri potest, quam ab Archidiacono, qui oculi sunt Episcoporum, oberrantes & circumlustrantes ea, tam quae in Clero, quam quae per parochias geruntur, ut Episcopis saepe ob multitudinem negotiorum ad similia attendere non valentibus referant; consistitque in hac inquisitione ferè examen illud, quòd Archidiacono demandatur per *c. ad haec. c. ut nostrum. de off. Archid.* Proinde jam, cum, ut notat S. Chrysostom. *l. 2. de sacerdot. c. 4.* ea fides, quae à vulgi opinione facta est, non debeat esse praecipuum ac unicum signum, quo ordinandi approbari debeant, debent Archidiaconi per seipos in mores & vitam eorum sedulo inquirere ac cognoscere, examinando quoque vulgi famam, ut non solum quid de iis populari rumore perferatur, sed etiam quae rumorum causa & conditio, praecognoscat, faciendòque se informari virorum fide dignorum testimoniis aliisque viis, (quas videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 7. & 8.*) ne, si pro indigentis aut ignotis testentur, peccent mortaliter, ut idem Pignat. *num. 2. cit. c. unico. de scrutin. in ordin. faciend.* quin & ne, si inidoneum praesentent, teneantur ipsi providere tali ordinato de sustentatione, donec facti idonei beneficium consequantur, ut Laym. *ad c. accepimus. de atat. & qualit. praeficiendorum. num. 4.* citans Innoc. *in idem. c. num. 1.* & *gl. v. examinari.* aut ne Archidiacono non valente talem à se perperam praesentatum alere, haec obligatio cadat in Episcopum ordinantem, utpote qui Archidiacono attendere debeat, & curam gerere, ut non nisi digni promoveantur. Laym. *loc. cit.*

4. Respond. quartò: Nihil tamen obstat, quòd minus Episcopus alios praeter Archidiaconum ad examen illud, quòd ferè de scientia ordinandorum instituitur, examinatores, quotquot, ad-

scilicet

scillere possit, ita ut votum Archidiaconi tunc sit singulare; siquidem id pendet ab Episcopi arbitrio, quod in hac parte ei limitatum non est à Concilio. Pignat. *loc. cit. num. 4.* Quin etiam nil verere videtur, quod minus, etsi Archidiaconus habeat à jure, ut possit ordinandos examinare (quod tamen maximè intelligitur de examine illo seu indagine, quam facere tenetur Archidiaconus in vitam & mores, ut videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 9.*) Episcopus præterito Archidiacono id facere possit per seipsum, vel etiam per alium à se designatum (præsertim accedente consuetudine) Pignat. *loc. cit. num. 5.* ex Abb. *in c. ad hæc.* etsi ipse videatur in oppositam Innocentii in *idem c.* doctrinam inclinare.

3. Respond. quinto: oblationem illam seu præsentationem ordinandorum ab Archidiacono faciendam Episcopo duplicem ex Host. *in cit. c. unic. de scrutin.* assignat Pignat. *loc. cit. num. 10. juncto num. 13.* unam, quæ sequitur examen illud seu inquisitionem Archidiaconi, & antecedit examen alterum episcopale; & hæc est illa præsentatio, quam jura in citatis textibus *c. ad hæc.* & *c. nostrum.* competere volunt Archidiacono, ut nimirum ab ipso Archidiacono ordinandi debeant præsentari examini Episcopali. Alteram, quæ fit palam in ipsa ordinatione, juxta quod in pontificali Romano præscribitur Archidiacono, ut tam Subdiaconos ad Diaconatum, quam Diaconos ad presbyterium promovendos præsentet Episcopo ordinanti hac formula: *postulat sancta mater Ecclesia &c.* in quo officio, seu in qua præsentatione faciendâ sæpe contingit supplere alium, qui Archidiaconus non est; & quis sit justus illius modò in Ecclesia, & quis fuerit olim, vide apud Pignat. *loc. cit. num. 11. & 12.*

Quæst. 660. An, & qualiter Archidiaconus, ubi non examinavit, seu non inquisivit in idoneitatem & sufficientiam ordinandorum, nec examini interfuit, sive de sibi ignotis adhuc testari possit Episcopo, illos dignos esse, qui promoveantur ad Ordines?

1. Respond. primò: dum Archidiaconus episcopali examini non interfuit, vel etiam alterius, non solum Archidiaconatus, sed & diæcesis, cum literis tamen dimissoriis & testimoniis offeruntur, quorum nec mores, nec vitam, nec doctrinam compertam habet, adhuc is aliusve præsentator turâ conscientia testari potest de eorum moribus ac doctrina, nixus nimirum aliorum fide dignorum de iis testimonio, & rectè respondere, se æstimare illos idoneos & dignos, qui ordinentur, dum aliunde illi nullus eorum defectus aut impedimentum constat. Laym. *in c. ex parte. de scrutinio in ordin. faciend.* num. 2. qui etiam num. 1. præmiserat per modum notandi, testes deponentes de alicujus innocentia, probitate, idoneitate ad officium, beneficium, Ordinem, testari potius de credulitate sua, quàm de veritate, id est, verisimiliter credere seu existimare se hominem probum & dignum esse, quamvis absolute loquendo propter humanam fragilitatem decipi aut errare possint; citatque pro hoc seipsum *Theol. mor. l. 4. tract. 2.*

c. 4. num. 4. Item Pignat. *cit. consult. 181. num. 14. & 16.* ubi; quod deposita omni anxietate & scrupulo eorum etiam, quos ignorat, probitatis publicus testis assistere queat, excutiens peccandi timorem generali illa Ecclesiæ consuetudine, ac pia illa præsumptione & probabili Episcoporum suos ad ordinationem dimittentium & Examinatorum, suo, ut creditur, misere factorum diligentia ac studio, fidèq; securus. Et quia, qui judicio Episcopi admissus, publico testimonio bonus esse & idoneus præsumi debet; cum, & pro judicio Principis semper præsumendum sit, idoneusque ille credendus, qui publica Judicis autoritate sulcitur. Quin &, quos istiusmodi publico testimonio ornatos novimus, non solum dignos æstimare debemus; sed & profiteri possumus, nos scire sufficientiam illorum, & testari eam nobis perspectam. Unde, cum Archidiacono constare debeat, ordinandos omnes publico prius examine (intellige ab Episcopo dimittente vel ordinante, aut designatis ab eo Examinatoribus) probatos esse, quàm in ordinandorum Catalogum referrentur, tunc dein (nempe in præsentatione illa, quæ fit palam in ipsa Ordinum collatione) dicere potest, scire se & testari eos dignos, saltem quantum humana patitur fragilitas. Et hæc juxta doctrinam Innoc. *in cit. c. unic. de scrutin. in ordin. fac.*

2. Respond. secundò: si verò presentandus ad Ordines ignotus est Archidiacono, nullòquæ istiusmodi judicio publico aut testimonialibus instructus, nullatenus de eo, quod dignus & sufficiens ad Ordines esset, testari valeret. Ad istiusmodi enim testificationem requiritur, ut testis habeat probabilia saltem & bene examinata indicia, quæ prudentem existimationem gignant de personæ innocentia, probitate & idoneitate, ac proinde in eo casu Archidiaconus prudenter dubiis manere deberet, bonisque an malus, dignus an indignus esset, de cujus promotione agitur. Laym. *loc. cit.* citans seipsum *Theol. mor. l. 3. tit. 3. p. 2. c. 2. assert. 4.* Et sanè in præsentati non licet unice præsumptioni illi, quæ quis præsumendus est bonus ac probus, quamdiu non constat aut probatur contrarium. Præterquam enim, quod id in qualitatibus physicis extrinsecis & ascititiis, quales sunt titulus, ætas, scientia, legitimitas &c. ut patet, locum non habeat, dum ea non præsumuntur inesse alicui, sed positivè egeant probatione. Laym. *in c. postquam. de elect.* num. 5. Passerin. *de elect. c. 33. n. 86.* Pirh. *ad tit. de elect. num. 318.* Qualitates etiam illæ intrinsecæ (quæ unde sic dicantur, dixi in *For. benef. p. 2. q. 482. num. 4.*) puta quod quis sit castus, sobrius, pacificus &c. Quod præsumendæ sint inesse alicui, habendusque sit pro viro bono & integro, quamdiu non est, quod præsumptionem contrariam inducat, id inquam intelligendum quod ad privatum cujusque judicium, dum nimirum nihil illi est negotii cum tali; adeoque nec tunc in vitam illius inquirere oportet, nec in sinistram partem interpretari, quod dubium est. D. Thom. 2. 2. q. 60. a. 4. in corp. Secus tamen est in judiciis publicis aut testimoniis dandis (maximè dum agitur de promovendo alicquem ad officia & munia ecclesiastica, Ordines &c.) ita ut tunc bonitas illa intrinseca non præsumatur, nec suffi-